

**การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**

**Assessment of Bachelor of Business Administration Curriculum,
Program in Business Administration, Fatoni University**

นางสาวสะปิยะ ยะดารอ
Sapiyah Yadaror

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อประเมินการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการเรียนการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Quality Framework for Higher Education: TQF) (2) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี การวิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรสำหรับการวิจัยประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ กลุ่มบัณฑิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ

ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินของนักศึกษาต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน ปรากฏผลอยู่ในระดับมาก และมีผลการประเมินไม่แตกต่างกันมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร ในขณะที่เดียวกันผลการประเมินของบัณฑิตต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ปรากฏผลอยู่ในระดับมาก และมีผลการประเมินไม่แตกต่างกันมากเช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา จากการสัมภาษณ์ของผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการมีความพอใจต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหน่วยที่สังกัด และมีข้อเสนอแนะให้หลักสูตรส่งเสริมพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ และสร้างความเชี่ยวชาญให้กับบัณฑิต อาทิ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ทักษะการวางแผน ทักษะการวิเคราะห์เชิงระบบ การสังเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม เป็นต้น เพื่อสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริงในอนาคตและให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

คำสำคัญ : การประเมิน, กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับการศึกษาแห่งชาติ

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to evaluate the implementation of the curriculum in teaching and learning management; and the assessment methods under the Thailand Quality Framework for Higher Education: TQF (2) to evaluate the satisfaction on teaching and learning of Bachelor of Business Administration Curriculum, Program in Business Administration, Fatoni University. This research used both quantitative and qualitative research methods. The research population consisted of 3 groups: business administration students, graduates, and graduate users/entrepreneurs.

The result showed that the overall students' assessment results on the management of the Bachelor of Business Administration Curriculum, Program in Business Administration, Fatoni University were at a high level for all 8 aspects and the assessment results were not much different. The aspect with the highest average was the aspect of learning throughout the curriculum. At the same time, the graduates' overall evaluation results on the management of the Bachelor of Business Administration Curriculum, Program in Business Administration, Fatoni University in 5 areas, were at a high level. and the assessment results are not much different, too. The aspect with the highest average was the teacher/advisor. From interviews with graduate users/entrepreneurs, they are satisfied with the performance of graduates working in their affiliated units. There are suggestions for the curriculum to promote skills, knowledge, competence, and expertise for graduates such as information technology skills, foreign language skills, planning skills, systems analysis skills, creative problem solving and synthesis, and innovative thinking skills to be able to use them in the real working situation in the future and to meet the needs of the labor market.

Keywords : Assessment, Thailand Quality Framework for Higher Education

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและคาดการณ์ได้ยาก ในขณะที่ผลการจัดการศึกษาของประเทศในทุกๆระดับยังคงมีปัญหา ทั้งในด้านคุณภาพของคนไทยที่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ระดับต่าง ๆ ที่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะ และทักษะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจ และกำลังแรงงานของประเทศที่มีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน แม้อภาพรวมคนไทยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและมีความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้นจากนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียน 15 ปีของรัฐ แต่ระบบบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การลดลงของประชากร การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นทางออกสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้แผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ขณะเดียวกันประกาศกระทรวงศึกษาธิการให้เน้นจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน ได้แก่ (1) คุณธรรม จริยธรรม (2) ความรู้ (3) ทักษะทางปัญญา (4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา และแนวทางการบริหารหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกัน โดยที่พัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นที่มาตรฐานของผลการเรียนรู้ของบัณฑิตเพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาของระดับคุณวุฒิเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญที่จะศึกษาระบบการเรียนการสอน การประเมิน และความพึงพอใจ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยการสื่อสารให้กับหลักสูตรจะได้ช่วยกำหนดให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การเป็นแนวทางการปฏิบัติการวางแผน และการจัดการหลักสูตรที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและความพร้อมที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ เพื่อความอยู่รอดและเจริญเติบโตอย่างมั่นคงของหลักสูตรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เช่น การจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน และวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thailand Quality Framework for Higher Education: TQF)
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นประชากรสำหรับการวิจัยจะประกอบด้วย 3 กลุ่ม

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจ และผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 บัณฑิตที่จบตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 ถึง 2561 และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 5 สถานประกอบการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565
2. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมต่อผู้เรียน และสามารถผลิตบัณฑิตให้มีลักษณะตรงตามหลักสูตร

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อจัดหาสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เป็นการประเมินองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และเมื่อได้นำหลักสูตรไปใช้แล้วบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือไม่ โดยในการประเมินหลักสูตรจะใช้เครื่องมือชนิดต่างๆ ที่มีความเหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และการประเมินหลักสูตรแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ (1) การประเมินก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินปรัชญาของหลักสูตร (2) การประเมินระหว่างดำเนินการใช้หลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ และ (3) การประเมินหลังจากการใช้หลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบริหารหลักสูตรรวมถึงการประเมินหลักสูตรทั้งระบบ และการประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับเกณฑ์และแนวคิดของแต่ละหลักสูตร การประเมินหลักสูตรจึงมีความสำคัญมากในการทำหลักสูตร เพราะการจะทำหลักสูตรที่ดีได้ จะต้องประเมินผลว่าหลักสูตรที่ใช้อยู่มีความ

เหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ ผู้เรียนได้รับความรู้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ หลักสูตรที่ใช้ยังมีข้อบกพร่องอะไรบ้างที่เราต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตร

แนวคิดการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาระดับใดก็ตามจำเป็นต้องอาศัยหลักสูตรเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และเป็นเกณฑ์ในการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาประเภทเดียวกัน เป็นแนวปฏิบัติ แนวคู่มือของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อจะได้บรรลุจุดหมายและเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตร เป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งผู้พัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องคิดถึงหลักสูตรทั้งระบบ ทั้งการจัดทำเอกสารหลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหาวิชา แนวการนำหลักสูตรไปใช้ และแนวทางการวัดผลประเมิน ต่อจากนั้นยังต้องนำเอกสารหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อประเมินความสำเร็จของการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตร

แนวคิดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) เป็นกรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิการแบ่งสายวิชาความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตรวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ทั้งนี้การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้าน คือ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำไปเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

แนวคิดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการเรียนรู้ เป็นหัวใจและองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการสอนสูงมากในการจัดการสอนผู้เรียน

ผู้บริหาร และผู้สอน จะต้องพยายามสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดแรงจูงใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ มีความสนใจต่อการเรียนการสอน และติดตามบทเรียนอย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจะประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 71 คน กลุ่มบัณฑิตสาขาวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 90 คน และกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ จำนวน 5 สถานประกอบการ

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย การใช้แบบสอบถาม และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงคุณภาพหลักสูตร

2. แบบสัมภาษณ์ในประเด็นประเมินความต้องการของผู้ประกอบการรวบรวมข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สามารถปฏิบัติงานได้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตโดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออก 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลสัมภาษณ์ด้านคุณภาพบัณฑิต

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา และได้ทำการขอหนังสือเพื่อรับการส่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองแบบใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ และใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติ โปรแกรม IBM SPSS Statistics ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คำนวณค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยคำนวณรายข้อ รายด้าน ภาพรวม และนำค่าเฉลี่ยมาจัดระดับเทียบกับเกณฑ์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินรวบรวมข้อมูลข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยนำประเด็นที่ได้จากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาสรุปด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และชั้นปีการศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามมี จำนวน 71 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 42.25 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และจะอยู่ชั้นปีที่ 2 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 30.99

ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน ปรากฏผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $SD=0.705$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.652$) 2) ด้านการวัดประเมินผลโดยรวม ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.616$) 3) ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.01$, $SD=0.670$) 4) ด้านหลักสูตรการศึกษาโดยรวม ($\bar{X}=4.00$, $SD=0.579$) 5) ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.98$, $SD=0.854$) 6) ด้านอาจารย์ผู้สอนโดยรวม ($\bar{X}=3.98$, $SD=0.811$) 7) ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ($\bar{X}=3.96$, $SD=0.656$) 8) และด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ($\bar{X}=3.93$, $SD=0.806$)

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของบัณฑิตต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ปีการศึกษาที่เข้าศึกษา/ปี การศึกษาที่สำเร็จ สถานภาพการทำงานปัจจุบันของบัณฑิต หน่วยงานที่สังกัด ระยะเวลาการทำงาน และรายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามมี จำนวน 90 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 54.44 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จะมีอายุอยู่ระหว่าง 26-30 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 54.44 สำเร็จการศึกษาในปี 2557/2560 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ส่วนใหญ่ทำงานแล้ว จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 จะอยู่สังกัดพนักงานบริษัท/องค์กรธุรกิจ เอกชน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 45.56 ระยะเวลาที่ได้งานงานทำหลังจากสำเร็จการศึกษาจะ อยู่ในช่วงระยะเวลา 1-3 เดือน จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 45.56 มีรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มี รายได้ 5,000-10,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 47.78

ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของบัณฑิตต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ปรากฏผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, $SD=0.745$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ 1) ด้านอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา ($\bar{X}=4.16$, $SD=0.706$) 2) ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ($\bar{X}=4.11$, $SD=0.738$) 3) ด้านหลักสูตร ($\bar{X}=4.10$, $SD=0.747$) 4) ด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ($\bar{X}=3.97$, $SD=0.735$) 5) ด้านการจัดการ เรียนการสอน ($\bar{X}=3.93$, $SD=0.799$)

ส่วนที่ 3 ผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้ ประเภทหน่วยงานเป็นหน่วยงาน เอกชน 5 สถานที่ ประกอบด้วย 1) สหกรณ์อิสลาม บีน่า จำกัด สำนักงานใหญ่ 2) กองทุนอิสลาม กรุงเทพมหานคร 3) Haris Tour 4) โรงเรียนแสงจรรย์ธรรม จังหวัดยะลา และ 5) โรงเรียนดรุณแม่ศรีหมุด จังหวัดสงขลา ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 1) ผู้จัดการ 2) รองผู้จัดการ 3) หัวหน้าฝ่าย HR และ 4) ผู้อำนวยการโรงเรียน และบัณฑิตปฏิบัติงานในตำแหน่ง 1) เจ้าหน้าที่ฝ่าย บัญชีและการเงิน 2) เจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาด 3) เจ้าหน้าที่ฝ่ายสินเชื่อ 4) เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนและ นโยบาย และ 5) เจ้าหน้าที่งานธุรการ

ข้อมูลสัมภาษณ์ด้านคุณภาพบัณฑิต

1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานในสาขาที่บัณฑิตจบการศึกษา

บัณฑิตมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการ มีทักษะพื้นฐานทางวิชาชีพที่เพียงพอกับการทำงาน และมีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สามารถทำงานได้หลากหลาย มีการเตรียมความพร้อมในการทำงานตลอดเวลา และพร้อมที่จะเรียนรู้งานใหม่ ๆ อยู่เสมอ ขณะเดียวกันบัณฑิตควรเรียนรู้เพิ่มเติมและพัฒนาทักษะทางวิชาชีพและทางวิชาการ ได้แก่ ทักษะด้านโปรแกรมด้านบัญชี การเงิน ทักษะด้านการบริหารจัดการงานสารสนเทศ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล และการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ทั้งนี้ผู้ใช้บัณฑิตเสนอให้ทางหลักสูตรจัดรายวิชาบริหารธุรกิจให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน เช่น รายวิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รายวิชาธุรกิจเชิงนวัตกรรม และอื่นๆ

2. ด้านการปฏิบัติงานและอัตลักษณ์ของบัณฑิต

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานมีความประพฤติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีมารยาท มีความอึดกลาส บัณฑิตมักแสดงออกโดยการใช้ปัญญา และเหตุผลในการตัดสินใจที่จะประพฤติปฏิบัติเรื่องต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ มีความเคารพและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเป็นจิตอาสา และจิตสาธารณะ มีความเต็มใจและยินดีช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน พร้อมให้คำแนะนำในงาน มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานที่ดี มีมิตรไมตรี และสามารถอยู่ได้ในหน่วยงานที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ในส่วนที่หลักสูตรต้องพัฒนาทักษะพื้นฐาน ทักษะการปฏิบัติงาน และสร้างความเชี่ยวชาญให้แก่บัณฑิต ได้แก่

1. ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีดังนี้

- 1) ทักษะเทคโนโลยีสมัยใหม่ โปรแกรมสำเร็จรูปด้านต่างๆ
- 2) ทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับ และภาษามลายู
- 3) ทักษะการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในองค์กร
- 4) ทักษะความเป็นผู้นำ และผู้ตามในเวลาเดียวกัน
- 5) ทักษะการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ปัญหาที่สร้างสรรค์ มีมุมมองใหม่ๆ
- 6) ทักษะการสื่อสาร การฟัง การพูด การอ่าน การเขียนที่มีประสิทธิภาพ
- 7) ทักษะการพัฒนาตนเอง ความกล้าแสดงออก กล้าคิดกล้าทำ คิดอย่างสร้างสรรค์

2. ทักษะการปฏิบัติงาน และสร้างความเชี่ยวชาญ มีดังนี้

- 1) ทักษะความรู้ความเข้าใจการทำบัญชี การเงิน และการทำบัญชีเบื้องต้น
- 2) ทักษะโปรแกรม Microsoft Office ต่างๆ
- 3) ทักษะการสืบค้นข้อมูลในโซเชี่ยลมีเดีย
- 4) ทักษะการนำเสนอองานที่มีประสิทธิภาพ
- 5) ทักษะการคิดเชิงระบบ
- 6) ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน ปรากฏผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน รองลงมา คือ ด้านการวัดประเมินผลโดยรวม ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรการศึกษาโดยรวม ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้อ ด้านอาจารย์ผู้สอนโดยรวม ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ส่วนด้านอาจารย์ที่ปรึกษามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด

ส่วนของบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ปรากฏผลความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกันมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ที่ปรึกษา รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ด้านหลักสูตร ด้านผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนมีผลเฉลี่ยต่ำที่สุด

และส่วนความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต/ผู้ประกอบการ หลักสูตรควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะพื้นฐาน ทักษะการปฏิบัติงาน และสร้างความเชี่ยวชาญให้แก่บัณฑิต ได้แก่ ทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ ทักษะการคิดเชิงระบบ และกเชิงนวัตกรรม เป็นต้น เพื่อบัณฑิตสามารถประยุกต์ใช้ในการทำงานจริงและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. **ด้านคุณธรรม จริยธรรม** ด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ผลการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้หลักสูตรควรสนับสนุนการจัดการเรียนสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม และสนับสนุนกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความหลากหลาย มีความสร้างสรรค์ และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. **ด้านความรู้** ผลการประเมินด้านการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่น ๆ หลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนากระบวนการการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน ควรมีกิจกรรมควบคู่กับการเรียน

การสอนที่มีการบูรณาการร่วมกับสถานประกอบการ โดยให้นักศึกษาลงพื้นที่ศึกษาเพื่อให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับธุรกิจ สถานการณ์จริง ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาควรต้องเป็นหลักสูตรแบบบูรณาการที่เน้นการปฏิบัติในสถานประกอบการ และส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันเกี่ยวกับธุรกิจในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเปิดโลกกว้างธุรกิจในยุคดิจิทัล

3. ด้านทักษะทางปัญญา ด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ผลการประเมินต่อกิจกรรมพัฒนา นักศึกษามีส่วนให้ท่านกล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความเป็นผู้นำ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น หลักสูตรควรเก็บเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร โดยปรับปรุงรายวิชาที่ช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ และควรพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับทักษะทางปัญญา การวางแผน เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ผลการประเมินต่อการเรียนรู้ตลอดหลักสูตรได้พัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น หลักสูตรหลักสูตรควรเก็บเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตร และควรรหาแนวทางในการส่งเสริมกิจกรรมให้นักศึกษาลงพื้นที่สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและบุคคลภายนอก เช่น กิจกรรมลงพื้นที่ทำจิตอาสากับชุมชน

5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการประเมินมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้หลักสูตรควรสนับสนุน และพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะด้านใช้โปรแกรม Microsoft Office โปรแกรมบัญชี โปรแกรมเก็บข้อมูลสารสนเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ และพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพเป็นไปความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงานต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไปอาจเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย และขยายเวลาในการเก็บข้อมูลก่อนและหลัง เพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น
2. ควรศึกษาความพึงพอใจในเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัญนิษฐ์ แซ่ว่อง และมารีย๊ะ ปุเต๊ะ. (2562). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอน ในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6 (2), 14-30.

- กรกนก อนรรฆนระกุล. (2565). คุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ของสาขาวิชาการท่องเที่ยว และสาขาวิชาการโรงแรม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กรภัสสร อินทรบำรุง. (2558). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสาร Veridian E-Journal, Slipakorn University, 8 (1), 700-7013.
- เกษมณี การินทร์ และคณะ. (2558). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- จุมพิต ศรีวัฒนพงศ์. (2561). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อการทำงานของบัณฑิตหลักสูตร ภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นภาพร วงษ์วิจิต, สายตา บุญโถม, ภัชรินทร์ ซาดัน, กัลยรัศมี ทิณรัตน์ และเสาวลักษณ์ จิตติมงคล. (2560). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการ จัดการธุรกิจค้าปลีก ตามความต้องการของสถานประกอบการ อำเภอเมือง จังหวัด กาฬสินธุ์, วารสาร ปัญญาภิวัฒน์, 9, (3), 120-131.
- นัยนา จันทรสมัย. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. ค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://sites.google.com/site/viewnaiyana/home>
- วีร์ พวงเพ็ชร์ และคณะ. (2558). การศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระดับ ปริญญาตรีของคณะเศรษฐศาสตร์, ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร.
- สำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (2552). ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2552. ค้นเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://regis.sru.ac.th/education-standards/announcement-of-curriculum-standards/announcement-ministry/qualification-standard-framework-2552/>.
- สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). แผน อุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561–2580. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวาน กราฟฟิค จำกัด.